

Dit alles hield voor het Aartsbisshoppelijk Museum en het Oud-Katholiek Museum in, dat beider kollekties voorlopig niet te zien zouden zijn. Aan deze voor Utrecht ongewone en toeristisch gezien zeer kwalijke situatie is een mouw gepast. In de tuinzal van het Centraal Museum is een expositie ingericht, die tot oktober van dit jaar topstukken van het jonge rijksmuseum laat zien.

Een deel van de geëxposeerde kunstwerken is voor de geregelde bezoeker wel bekend. In het linker deel van de tuinzal, dat voor de middeleeuwen is ingericht, zijn hoogtepunten uit de verzameling van het Aartsbisshoppelijk Museum te zien: de Meester van Delft, Geertgen tot Sint Jans, de Meester van het Morri-sontriptiek, de drie Utrechtse codices, de Geboortegrot van Bethlehem, Jan van Scorel, Pieter Coecke van Aelst, enz. Er is schilder- en beeldhouwkunst, edelmetaal en textiel.

De rechterzaal biedt een voor Utrecht bijna nieuwe aanblik. Daar is bijeen gebracht een groot aantal, meest zeventiende eeuwse, schilderijen, dat straks in het nieuwe rijksmuseum een plaats in de permanente opstelling zal krijgen.

Het is samengesteld uit werken die afkomstig zijn uit het bezit van met name de andere participanten van het Catharijneconvent: het Bisshoppelijk museum van Haarlem, de Dienst Verspreide Rijkskollekties, de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst en het Oud-Katholiek Museum. Van de schilderstukken die hier hangen, waren sommige nooit te zien in Utrecht, andere voor het laatst in 1967 tijdens de tentoonstelling *Kunstschaten uit het Bisshoppelijk Museum te Haarlem*.

Enkele stukken vallen sterk op en zijn hier daarom het vermelden waard. Van Claes Moeyaert zijn er twee werken: een portret van de Haarlemse vicarius Siebrandus Sixtius, en Abraham die aankomt in het be-

loofde land. Van Pieter de Grebber, een Haarlems schilder uit de eerste helft van de 17de eeuw, is een iconografisch curieus schilderij aanwezig, dat God de Vader voorstelt, die zijn Zoon uitnodigt plaats te nemen aan zijn rechterhand. Op dit schilderij wordt een van de artikelen uit de geloofsbelijdenis voorgesteld, maar tegelijk wordt de bekende middeleeuwse voorstelling van de Genadestoel op een zeer eigen wijze in beeld gebracht. Zo zelfs, dat men ook zou mogen spreken van een contra-reformatorische Man van Smarten. Van Frans Hals hangt er een pastoorsportret, van Rembrandt de Doop van de Kamerling, van Pieter Pietersz. een boetvaardige Magdalena, van een onbekend meester die genoemd wordt de Pseudo-Van de Venne een prachtige Bekoring van St. Antonius. Ferdinand Bol is present met een rembrandtieke Engel die het offer van Gideon ontvlammen doet, van Werner van de Valkert hangt er zijn bekende Laat de kinderen tot Mij komen. Uit de kollektie van het Oud-Katholiek Museum is een vitrine zilver afkomstig. De Hamer van St. Maarten, een reliek uit de Utrechtse Domschat, neemt temidden van het kerkzilver altijd weer een bijzondere plaats in.

De gegeven opsomming is niet volledig. Daar is ook niet naar gestreefd. In woorden laat zich toch niet vatten wat met de ogen genoten moet worden.

Ik zeg „genoten“. Dat kies ik bewust want een selectie als deze zal op een dergelijk oppervlak niet snel meer te zien zijn, als het museumcomplex aan de Nieuwegracht zijn deuren geopend heeft. Daar immers zullen alle stukken, verspreid over het hele gebouw, de geschiedenis van de christelijke cultuur in de Nederlanden in beeld gaan brengen. Ze worden dan volgens andere criteria geordend.

In één zaal vind je dan niet meer bijeen wat je, als je slecht telt, zou kunnen noemen: De Top-Veertig van het Rijksmuseum Het Catharijneconvent.

C. Staal

DE MAARNSE VINKENBUURT

De bewoners van de Vinkenbuurt, een deel van Maarn-noord, hebben aan de provinciale staten van Utrecht een bezwaarschrift gericht tegen het *Ontwerp Streekplan Utrecht Oost mei 1977*. Achter op de cover van een kalender, die de bewoners over hun eigen buurt samenstelden, vinden we hun schrijven aan de provincie afgedrukt.

In de Vinkenbuurt, een stukje oud Maarn dat bestaat uit boerderijtjes en andere bebouwing in een fijnmazig landschap, wil het streekplan 115 nieuwbouwhuizen neerzetten. De bewoners zijn van mening dat de buurt waarin zij wonen, maar waarvan ook velen vooral 's zomers genieten als ze er doorheen wandelen of fietsen, door dit nieuwbouwplan volledig ver-

nield wordt. De Vinkenbuurt wordt een nieuwe wijk zoals er in Nederland al dertien in een dozijn gaan. Van dit overgangsgebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Utrechtse Vallei met zijn houtwallen en kleine gras- en hooilanden, zal niets overblijven. Ook niet als de nieuwbouwers landschappelijk fraaie onderdelen zullen willen sparen en als de bebouwing mogelijk wat wordt aangepast.

In hun bezwaarschrift leggen de bewoners de provincie alternatieven voor. Dat Maarn wil uitbreiden, is iets wat zij niet wensen te ontkennen. Twee mogelijkheden dragen zij aan.

Het gebied, omsloten door de Meentsteeg, de Ted

Visserweg, de hockey-velden en het huis Nellenstein. Dit voorstel heeft zijn contra's maar het is volgens het bezwaarschrift minder ingrijpend zowel op landschappelijk als sociaal-economisch terrein (werkgelegenheid).

Het tweede voorstel betreft het bosgebied tussen de Maarnse Grindweg en de al bestaande bebouwing, te beginnen bij de hoek Kapelweg-Maarnse Grindweg naar het oosten, tot 150-200 meter ten westen van de Knorrebuurt. Binnen deze maten is ruimte voor 115 woningen en er worden geen landschappelijk fraaie stukken geofferd. Alleen produktiebos zal voor

de bijl moeten gaan. Dit voorstel heeft de voorkeur van de bewoners van de Vinkenbuurt.

Het bezwaarschrift van de Vinkenbuurt dateert al van het afgelopen najaar. Maar middels de kalender 1978 willen zij er velen dagelijks aan herinneren, dat de Vinkenbuurt gevaar loopt te verdwijnen onder de bulldozers en egalisators die een nieuwbouw voorbereiden.

Na de zomer komt het plan in een fase dat beslissingen genomen gaan worden.

Belangstellenden kunnen nog in het bezit komen van een kalender door contact op te nemen met de heer R. J. Doeksen te Maarn, tel. (03432) 23 22. C. S.

Het kraken van Japanse noten

Een beschouwing rond Ginkgo biloba

Wanneer men vandaag de dag een nieuwe wijk of een gerenoveerd stadsdeel van groen voorziet, doet men dat grofweg op twee manieren.

De eerste mogelijkheid - de laatste decennia tot in den treure benut - bestaat in het planten van een standaardassortiment sterke bomen en heesters die, dicht opeengeplant, snel een compacte massa vormen, waar wieden niet nodig is. Het geheel vergt een minimum aan onderhoud. Om nog enige afwisseling in het beeld te bewerkstelligen en om te verduidelijken dat het hier gaat om een „plantsoen“ wordt er een effen groen grasveld naast geprojecteerd, waar als er geld voor was, in het voorjaar nog enige narcissen of krokussen staan te wachten tot ze platgetrapt of ondergekakt worden.

Aan deze vorm van groenvoorziening komt vaak geen enkele inheemse plant te pas. De populieren zijn Canadees, de berberissen Aziatisch en de meerderheid der soorten is zelfs het resultaat van het naarstig zoeken der kwekers naar vormen die nog sterker zijn, méér bessen hebben of nog feller van kleur zijn.

Voor ik nu mensen tegen de haren in ga strijken: op zichzelf heb ik tegen het planten van niet-inheemse of kunstmatig verkregen soorten geen bezwaar. Het is niet meer dan logisch dat men bij het planten van een stuk openbaar groen planten gebruikt die een aardig voorkomen combineren met een zekere weerstand. Zo'n beplanting moet een stootje kunnen hebben. Waar ik wél bezwaar tegen heb is het klakkeloos planten van steeds maar weer dezelfde ligusterheggen en vuurdoornranden met het obligate rijkeltje narcissen in het voorjaar, of de onbepaald bloeiende, blaartrekkende rode salvia's in het perk; al zie ik in dat dit „industruweel“ beter is dan niets.

De andere, zeg maar gerust alternatieve, mogelijkheid staat met de vorige in schril contrast. Met het langzaam maar zeker dieper wortelende milieubewustzijn

zien we ook de visie op straat-, wijk- en parkbeplanting veranderen. Men experimenteert met heemparken, plant bij voorkeur inlandse houtsoorten. De knotwilg en de leilinde staan sterk in de belangstelling. Hoogstamvruchtboomen in oude, lekkere rassen als bellefleur en sterappel, jaren in de vergetelheid gedrukt omdat ze nèt even gevoeliger waren dan nieuwe cultuurvariëteiten, ze zijn allemaal weer te krijgen. Het valt te verwachten dat deze trend, gelijke tred houdend met het donkerbruin verlangen naar grootmoeders bedstee en weckpotten, voorlopig door zal zetten. En zoals bij alle trends, geeft dat aanleiding tot eenzijdige benaderingen.

Voor veel milieubewuste lieden is „cultivar“, een samentrekking van „cultuurvariëteit“, een vies woord. Bij hun pogingen om het milieu op verantwoorde wijze te beheren, waarbij men als uitgangspunt het cultuurlandschap neemt zoals dat tot voor enkele decennia algemeen voorkwam, weren zij gekweekte vormen en preferen zij de aanplant van inheemse gewassen. Het is interessant dat diezelfde lieden bij de restauratie van oude buitens juist er van uit gaan dat ook de toenmaals aanwezige exoten en rariteiten op botanisch gebied weer aangeplant moeten worden om een zo authentiek mogelijk geheel te verkrijgen. De situatie zoals die vroeger was, geeft kennelijk de doorslag bij de keus van het plantmateriaal.

Wanneer ik nu mijn blik richt op het openbare groen van de Utrechtse binnenstad en haar omgeving, dan zie ik dat met name langs de singels en grachten een keur aan bijzondere bomen aanwezig is. Hieronder bevinden zich vele exoten. Gedeelten van de wallen, zoals de Sterrenwacht en Huis Lievendaal op het Lepelenburg, hebben door de glooiende gazons en de vele oude bomen een uitgesproken parkachtig karakter. En dan is er natuurlijk het Wilhelminapark met